



**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-709-10(3)/17/AgŁ

Warszawa, 15 marca 2017 r.

DECYZJA DIH-1/21/2017

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1059 z późn. zm.), art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Cukiernia Sowa Sp. j. z siedzibą w Bydgoszczy od decyzji Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku nr ŻN.D.122.2016.ML z dnia 14 grudnia 2016 r. (nr akt sprawy: ŻN.8361.535.2016.JŻ.ML), którą ww. przedsiębiorcy wymierzono karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej pięciu partii lodów oferowanych bez opakowań o łącznej wartości 660 zł – utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach 29 sierpnia – 1 września 2016 r. przez inspektorów reprezentujących Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Gdańsku, zwanego dalej „Pomorskim WIIH”, w sklepie cukiernicznym na terenie Centrum Handlowego Madison, przy ul. Rajskiej 10 w Gdańsku, należącym do przedsiębiorcy Cukiernia Sowa Sp. j. z siedzibą w Bydgoszczy, zakwestionowano sposób oznakowania pięciu partii lodów oferowanych bez opakowań o łącznej wartości 660 zł i ilości 220 gałek (3 zł/gałka), z uwagi na niepodanie wykazu składników, w tym substancji i produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego produktu lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu, co stanowiło naruszenie treści § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych”.

Podczas kontroli ustalono, że w kontrolowanym sklepie, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu, znajdowały się:

- na witrynie urządzenia zamrażalniczego, w którym przechowywano ww. lody – napis: „Lody galka 3,00 zł” oraz wywieszka zawierająca znak firmowy, wraz z informacją o treści: „Cukiernia Sowa, TRADYCJA ZE SMAKIEM 1946; Lody 3,00 zł/galka*; *min. 65 g”;
- w bufecie wywieszka zawierająca znak firmowy, wraz z informacją o treści: „Cukiernia Sowa, TRADYCJA ZE SMAKIEM 1946” i „Szanowni Klienci, informujemy, że zgodnie z obowiązkiem wynikającym z aktualnych przepisów prawnych*, wykaz alergenów oraz składników produktów dostępny jest na Państwa żądanie u obsługi sklepu (*Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z dnia 8 stycznia 2015 r., poz. 29)”, zaś segregator (katalog) z wszystkimi wymaganymi informacjami znajdował się na zapleczu sklepu. Segregator ten okazano kontrolującemu do wglądu. Na tej podstawie ustalono, że był on opatrzony znakiem firmowym i nazwą „Cukiernia Sowa” oraz tytułem „Wykaz składników i alergenów w produkcie”, oraz że jego zawartość stanowiły informacje m.in. o wykazie składników, w tym o substancjach i produktach powodujących alergię lub reakcje nietolerancji. Obecna przy czynnościach kontrolnych osoba zatrudniona na stanowisku managera sieci cukierni, będącą osobą czynną w lokalu przedsiębiorstwa, o której mowa w art. 97 Kodeksu Cywilnego, wyjaśniła, że segregator ten znajdował się u obsługi sklepu, na zapleczu i był okazywany na żądanie klienta, zgodnie z wystawioną informacją (według oświadczenia pracownika sklepu z 29 sierpnia 2016 r.).

Powyższe ustalenia udokumentowano w protokole kontroli z 2 września 2016 r. (nr akt kontroli: ŻN.8361.535.2016.JŻ.ML), a także na wydrukach zdjęć przedstawiających sposób oznakowania zakwestionowanych produktów.

Pismem z 6 września 2016 r., osoba upoważniona do reprezentowania kontrolowanego w trakcie kontroli (upoważnienie z 24 sierpnia 2016 r.), która pokwitowała odbiór protokołu kontroli, wniosła do niego uwagi, w tym m.in. do ustaleń odnośnie niepodania informacji o wykazie składników w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego produktu lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu. Wyjaśniła, że informacja ta znajdowała się w specjalnie przygotowanym segregatorze trwale oznaczonym napisem „Wykaz składników i alergenów w produktach”, oraz że kontrolujący otrzymali ten segregator do wglądu i zapoznali się z jego zawartością, co odnotowano w protokole kontroli. Nadmieniała, że segregator ten udostępniany jest każdorazowo zainteresowanym klientom i co więcej klient otrzymuje go bezpośrednio do rąk własnych i zapoznaje się z nim osobiście. Zaznaczyła, że przepisy, na które powołuje się Pomorski WIIH, stanowią o udostępnianiu informacji w miejscu bezpośredniej sprzedaży, a nie bezpośrednio konsumentowi, a tym samym o miejscu udostępniania, a nie o jego sposobie. Zwróciła uwagę, że kontrolujący nie stwierdzili, aby informacje o produktach zapewnione w kontrolowanym sklepie w formie segregatora nie były udostępniane klientom w sytuacji, gdy chcieli je uzyskać. Jej zdaniem,

nie można zgodzić się z dokonaną przez organ pierwszej instancji interpretacją przepisów § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, a także że przyjęte przez kontrolowanego rozwiązanie w zakresie informowania konsumentów o produktach jest całkowicie skuteczne i rzetelne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, pismem z 14 listopada 2016 r., Pomorski WIIH zawiadomił ww. przedsiębiorcę, zwanego dalej „stroną”, o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej”, kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej pięciu ww. partii lodów, informując przy tym o przysługującym jej prawie do czynnego udziału w każdym stadium postępowania. Ponadto, w nawiązaniu do ww. pisma, odrębnym pismem z 14 listopada 2016 r., skierował do niej wnioski o wyliczenie i przesłanie informacji o wielkości obrotów i przychodu za rok 2015.

Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień, przekazując jedynie żądane informacje o wielkości obrotów i przychodu za rok 2015 w postaci oświadczenia z 17 listopada 2016 r. (data wpływu do inspektoratu: 25 listopada 2016 r.).

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją nr ŻN.D.122.2016.ML z dnia 14 grudnia 2016 r. (doręczona stronie 19 grudnia 2016 r.), Pomorski WIIH wymierzył stronie karę pieniężną w wysokości 500 zł, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej pięciu ww. partii lodów.

Pismem z 27 grudnia 2016 r. (nadanym w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego 29 grudnia 2016 r.), strona złożyła do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o jej uchylenie w całości i umorzenie postępowania pierwszej instancji. Jej zdaniem, wyciągnięte przez organ pierwszej instancji wnioski na podstawie zebranego w aktach sprawy materiału dowodowego są nieprawidłowe, zaś dokonana wykładnia przepisów prawa – błędna i prowadząca do powstania niekonsekwencji. Na potwierdzenie słuszności tego twierdzenia, strona przytoczyła szereg argumentów, na które powołała się już w ww. piśmie z 6 września 2016 r., wnosząc uwagi do protokołu kontroli.

Pismem z 19 stycznia 2017 r., Prezes UOKiK poinformował stronę, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w niniejszej sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także do wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002 s. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (WE) nr 178/2002”, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

W świetle art. 8 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 s. 18 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011”, podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej – importer danego środka na rynek Unii Europejskiej. Z artykułu tego wynika również, że podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych (ust. 2); a bez uszczerbku dla tego przepisu, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (ust. 5).

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Pojęcie jakości handlowej zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 5 tej ustawy jako cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Wymagania jakości handlowej w zakresie oznakowania w miejscu sprzedaży środków spożywczych oferowanych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży zostały określone w rozporządzeniu w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

Zgodnie z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, dla środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania środków spożywczych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży podaje się m.in. wykaz składników – zgodnie z art. 18-20 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011, z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 21 tego rozporządzenia, tj. wszystkich substancji lub produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji wymienionych w załączniku II (pkt 3); zaś w świetle ust. 2 tego paragrafu, informacje te podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na mocy art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia: stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych oraz wielkość jego obrotów i przychodu, a także wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych.

W niniejszej sprawie, na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w sklepie cukierniczym należącym do strony przez inspektorów reprezentujących Pomorskiego WIIH zakwestionowano sposób oznakowania pięciu ww. partii lodów, z uwagi na niepodanie wykazu składników, w tym substancji i produktów powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego produktu lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu, co było niezgodne z treścią § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

Biorąc powyższe pod uwagę, organ pierwszej instancji uznał, że wprowadzone do obrotu przedmiotowe produkty są artykułami rolno-spożywczymi nieodpowiadającymi pod względem oznakowania jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej – co wyczerpało znamiona czynu określonego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej oraz skutkowało wymierzeniem stronie kary pieniężnej w minimalnej wysokości 500 zł.

Jak wynika z art. 40a ust. 4 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężne, o których mowa w ust. 1-3 tego artykułu, wymierza w drodze decyzji, właściwy ze względu na miejsce przeprowadzania kontroli wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej.

Wobec powyższego, Pomorski WIIH w drodze decyzji nr ŻN.D.122.2016.ML z dnia 14 grudnia 2016 r. wymierzył powyższą karę pieniężną Cukierni Sowa Sp. j. z siedzibą w Bydgoszczy, tj. przedsiębiorcy, który wprowadził do obrotu przedmiotowe produkty.

Odwołując się od wydanej decyzji, strona podniosła, że wyciągnięte przez organ pierwszej instancji wnioski na podstawie zebranego w aktach sprawy materiału dowodowego są nieprawidłowe, zaś dokonana wykładnia przepisów § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych – błędna i prowadząca do powstania niekonsekwencji. Podkreśliła, że w świetle tych przepisów, wymagane informacje podaje się na wywieszce lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi i takim miejscem jest niewątpliwie sala, w której dokonywana jest sprzedaż. Jej zdaniem, przepisy w tej części nie stanowią o konieczności bezpośredniego udostępniania konsumentowi informacji (o sposobie), a jedynie o miejscu ich udostępnienia, w takim znaczeniu, iż nie może być on odsyłany, np. do zakładu produkcyjnego lub do strony internetowej. Zważywszy, że w toku kontroli nie stwierdzono takiego odsyłania konsumenta, strona uznała, iż nie doszło do naruszenia ww. przepisów. Zwróciła uwagę, że celem tych przepisów jest umożliwienie konsumentowi dokonania świadomego wyboru produktu, zgodnego z jego oczekiwaniami, poprzez stworzenie mu możliwości zapoznania się przed zakupem ze składem tego produktu, którym jest zainteresowany. Strona przytoczyła szereg argumentów na uzasadnienie, że taką możliwość swoim klientom stworzyła i nie uczyniła w tym zakresie żadnych utrudnień i przeszkód.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe zarzuty są bezzasadne. Należy zauważyć, że ustalenia kontroli stanowiące podstawę do zakwestionowania przedmiotowych produktów zostały udokumentowane w protokole kontroli z 2 września 2016 r. oraz na wydrukach zdjęć przedstawiających sposób ich oznakowania. Z dokumentów tych wynika jednoznacznie, że w bufecie kontrolowanego sklepu uwidocznił się komunikat o treści: *„Szanowni Klienci, informujemy, że zgodnie z obowiązkiem wynikającym z aktualnych przepisów prawnych*, wykaz alergenów oraz składników produktów dostępny jest na Państwa żądanie u obsługi sklepu (*Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z dnia 8 stycznia 2015 r., poz. 29)”,* zaś segregator (katalog) z wszystkimi wymaganymi informacjami znajdował się na zapleczu kontrolowanego sklepu (podkreślenie Prezesa UOKiK) i zgodnie z treścią komunikatu, był udostępniany konsumentom na ich żądanie u obsługi sklepu.

Prezes UOKiK zauważa, że cały wywód strony przedstawiony w odwołaniu, a także w ww. piśmie z 6 września 2016 r. stanowiącym uwagi do protokołu kontroli, opiera się na błędnej interpretacji przepisów § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, a także na innym stanie faktycznym niż ustalony w toku kontroli. Strona stara się bowiem wykazać, że segregator z wykazem składników znajdował się w miejscu sprzedaży, podczas gdy faktycznie w czasie kontroli nie było go na sali sprzedażowej, tylko był na zapleczu kontrolowanego sklepu.

Podkreślenia wymaga, że przepis § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych stanowi, że dla produktów oferowanych do sprzedaży konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez opakowania lub w przypadku pakowania produktów w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta finalnego lub ich pakowania do bezzwłocznej sprzedaży wymagane informacje podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego produktu lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu (podkreślenie Prezesa UOKiK). Z powyższego wynika, że informacje te muszą być uwidocznione na wywieszce lub w inny sposób (np. w formie katalogu), a także muszą być bezpośrednio dostępne dla konsumenta w miejscu sprzedaży. Takim miejscem – jak sama zauważa strona w odwołaniu – jest sala sprzedażowa, gdzie znajduje się konsument i gdzie powinny znajdować się także wymagane informacje, w omawianym przypadku w formie segregatora.

Należy zwrócić uwagę, że kwestia bezpośredniej dostępności była rozważana przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie m.in. w wyrokach z 8 marca 2017 r. sygn. akt VI SA/Wa 1944/16 (nieprawomocny), 27 stycznia 2016 r. sygn. akt VI SA/Wa 1563/15 i 7 stycznia 2013 r. sygn. akt VI SA/Wa 1914/12. Sąd wskazał w nich, że konsumenci muszą mieć bezpośrednią możliwość zapoznania się z informacjami przysługującymi im z mocy prawa, bez domagania się ich lub konieczności podejmowania dodatkowych starań o ich uzyskanie od sprzedawcy. Konieczność podjęcia takich działań powoduje w rzeczywistości utrudnienie w zakupie, co może skutkować utratą zainteresowania konsumenta pewnymi informacjami (np. wykazem składników), a w konsekwencji zakupem produktu niezgodnego z jego oczekiwaniami. Z tego względu, nie czyni zadość wymaganiom określonym w ww. przepisie udostępnianie konsumentom informacji na temat żywności tylko i wyłącznie na ich życzenie.

Z ustaleń kontroli wynika, iż strona posiadała segregator z wszystkimi wymaganymi informacjami. Segregator ten znajdował się jednak na zapleczu kontrolowanego sklepu, czyli poza miejscem sprzedaży, w miejscu niedostępnym bezpośrednio konsumentom, zaś na sali sprzedażowej w bezpośrednim sąsiedztwie zakwestionowanych produktów uwidoczniony był komunikat informujący o możliwości i sposobie zapoznania się z wykazem składników, w tym składników alergicznych. W miejscu sprzedaży znajdował się zatem tylko komunikat. Z treści komunikatu wynikało, że wymagane informacje są udostępniane konsumentom na ich żądanie u obsługi sklepu. Przed zakupem konsument miał zatem świadomość, że może takie informacje uzyskać w miejscu sprzedaży. Aby móc zapoznać się z wykazem składników, konsument musiał zwrócić się do obsługi sklepu z żądaniem o udostępnienie tych informacji. Informacje te były mu udostępniane w formie segregatora, przy czym udział obsługi sklepu w realizacji obowiązku, o którym mowa w § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych – wbrew temu, co stara się wykazać strona w odwołaniu – nie sprowadzał się wyłącznie do przekazywania go konsumentowi do rąk własnych, lecz wymagał dodatkowo przyniesienia go z zaplecza na salę sprzedażową. Nie sposób zatem podzielić poglądu strony wyrażonego w odwołaniu, że uzyskanie tego segregatora nie wiązało się z żadnymi trudnościami i przeszkodami. Wskazać

przy tym należy, że rozporządzenie (UE) nr 1169/2011 stanowi w art. 44 ust. 1 lit. a), że przekazywanie informacji o składnikach alergicznych jest obowiązkowe, a w art. 12 ust. 1, że obowiązkowe informacje na temat żywności muszą być łatwo dostępne, zgodnie z tym rozporządzeniem, w odniesieniu do każdego produktu. W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe potwierdza, że udostępnianie przez obsługę sklepu segregatora z wymaganymi informacjami na temat żywności dopiero na życzenie konsumenta, który ponadto nie znajduje się w miejscu sprzedaży, w miejscu bezpośrednio dostępnym dla kupującego, tylko na zapleczu sklepu, nie zapewniało konsumentom prawa do bezpośredniego uzyskania informacji o nabywanych przez nich produktach.

Zdaniem Prezesa UOKiK, przyjęty przez stronę sposób udostępniania informacji o wykazie składników, w tym składników alergicznych, można byłoby uznać za wystarczający w przypadku, gdyby uwidoczniiony dla konsumentów komunikat nie zawierał w swej treści sformułowania „na Państwa żądanie”, zaś segregator (katalog) z wymaganymi informacjami znajdował się w miejscu sprzedaży, nie wykluczając przy tym możliwości podawania go przez obsługę sklepu, czy też udzielania przez nią dodatkowych wyjaśnień i odpowiedzi na zadane pytania dotyczące sprzedawanych produktów. Dodać należy, że formułowanie treści przy użyciu zwrotu „na Państwa żądanie” mogłoby zostać odczytane przez konsumentów jako komunikat o przysługującym im roszczeniu, a nie jako wypełnienie przez stronę ciężącego na niej obowiązku w zakresie oznakowania produktów oferowanych konsumentom.

Należy jeszcze raz podkreślić, że wykaz składników w miejscu sprzedaży produktów oferowanych bez opakowań stanowi dla nabywcy praktycznie jedyne źródło informacji na temat rodzaju i właściwości danego produktu i nie można tego porównać z sytuacją, jaką strona opisała w odwołaniu, tj. podawania przez sprzedawcę produktu w opakowaniu, gdyż w takiej sytuacji konsument będzie miał dodatkowo zapewnioną możliwość zapoznania się z tym produktem już po jego zakupie (np. w domu będzie mógł przeanalizować jego skład pod względem obecnych w nim alergenów), a takiej możliwości nie będzie miał w przypadku produktów oferowanych bez opakowań. Pozostałe argumenty strony zawarte w odwołaniu, odnoszące się do modelu przeciętnego konsumenta, który w jej ocenie nie czuje skrępowania zadając pytanie lub kierując prośbę o udostępnienie materiałów odnośnie interesującego go produktu, czy też odnoszące się do braku możliwości zapewnienia ochrony tych materiałów (niezależnie od ilości dostępnych opracowań i sposobu ich udostępniania) przed zgubieniem lub zdekompletowaniem przez konsumenta, są bez znaczenia dla niniejszej sprawy.

W związku z powyższym, należy stwierdzić, że organ pierwszej instancji prawidłowo uznał, iż przedmiotowe produkty nie zostały oznaczone w miejscu sprzedaży w taki sposób, jaki został przewidziany w § 19 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, tj. na wywieszce przy danym produkcie lub w inny sposób, w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentom, co stanowiło podstawę do ich zakwestionowania. Odpowiedzialnym za wprowadzenie tych produktów do obrotu była strona, a więc wymierzenie jej kary pieniężnej z tego tytułu, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, było zasadne.

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie organ pierwszej instancji był uprawniony do wymierzenia stronie kary pieniężnej w granicach określonych przepisem art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, tj. w wysokości od 500 zł do 3 300 zł (5 x 660 zł), gdzie górna jej granica stanowi pięciokrotną wartość korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie do obrotu nieprawidłowo oznakowanych pięciu ww. lodów o łącznej wartości 660 zł.

Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że ustalając wysokość kary pieniężnej, organ pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny wszystkich przesłanek określonych w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, tj. stopnia szkodliwości czynu, zakresu naruszenia, dotychczasowej działalności strony na rynku artykułów rolno-spożywczych, wielkości jej obrotów i przychodu za rok 2015 (według oświadczenia strony z 17 listopada 2016 r.) oraz wartości kontrolowanych i zakwestionowanych artykułów rolno-spożywczych (według stanu na dzień kontroli), co znajduje swój wyraz w treści zaskarżonej decyzji. Stronie wymierzono karę pieniężną w minimalnej wysokości 500 zł.

Zdaniem Prezesa UOKiK, wymierzona stronie kara będzie właściwa do osiągnięcia zakładanego celu, jakim jest zapewnienie, aby w sprzedaży były dostępne wyłącznie produkty odpowiadające jakości handlowej, a także spełni ona swoją funkcję prewencyjną, skłaniając stronę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, stosownie do wymagań określonych w art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002, w świetle których, kary za naruszenie prawa żywnościowego powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Podsumowując powyższe, należy stwierdzić, że w przedstawionym stanie faktycznym, wymierzenie stronie kary pieniężnej, o której mowa w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, jak również ustalenie jej wysokości, było prawidłowe i zgodne z prawem.

Tym samym, zawarty w odwołaniu wniosek strony o uchylenie w całości i umorzenie postępowania pierwszej instancji, należy uznać za niezasadny, zarówno w świetle ustaleń opisanej kontroli, jak i obowiązujących przepisów prawa dotyczących wymierzania kar pieniężnych na gruncie ustawy o jakości handlowej.

Stosownie do art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Gdańsku w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary pieniężnej stanie się ostateczna.

Prezes UOKiK, stosownie do art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1059 z późn. zm.), jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes UOKiK jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kpa, organ odwoławczy posiada kompetencje do wydania decyzji, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes UOKiK orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, którą wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.).

Z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Inspekcji Handlowej
Dariusz Łomowski

Otrzymują:

1. Cukiernia Sowa Sp. j.
ul. Księdza Schulza 3
85-315 Bydgoszcz
2. Pomorski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej w Gdańsku
3. a/a